

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ International Monetary Fund (IMF)

เว็บไซต์ www.imf.org

ที่ตั้ง วอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ

ก่อตั้งเมื่อ 22 ก.ค.2487

สมาชิก 189 ประเทศ

ผู้อำนวยการบริหาร

นาง Kristalina Ivanova Georgieva-Kinova หรือ Kristalina Georgieva นักเศรษฐศาสตร์ชาวบัลแกเรีย ดำรงตำแหน่งเมื่อ 1 ต.ค.2562 (วาระ 5 ปี)

ภารกิจ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) ก่อตั้งเมื่อ 22 ก.ค.2487 เป็นผลจากการประชุม United Nations Monetary and Financial Conference หรือ Bretton Woods Conference ที่เบรตตันวูดส์ สหรัฐฯ มีฐานะเป็นทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ และมีหน้าที่สนับสนุนความร่วมมือทางการเงินและการค้าระหว่างประเทศให้ขยายตัวอย่างสมดุลเสริมสร้างเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ จัดตั้งระบบการชำระหนี้ระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาด้านการเงิน

IMF จะเผยแพร่รายงานการคาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในช่วง เม.ย. และ ต.ค. ของทุกปี พร้อมกับเสนอแนะนโยบายการบริหาร นโยบายการเงิน และนโยบายเศรษฐกิจมหภาค นอกจากนี้ ยังมีภารกิจส่งผู้แทนเข้าศึกษาและประเมินเศรษฐกิจแต่ละประเทศใน

โครงการ Country Surveillance เป็นประจำทุกปี อีกทั้งจัดการประชุมระดับผู้บริหารกับธนาคารโลก (World Bank-WB) โดยเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลาง นักวิชาการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เข้าร่วมประเด็นด้านเศรษฐกิจโลกปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วง เม.ย. และ ต.ค.

เมื่อปี 2562 เป็นปีแรกที่ IMF มีการสอดแทรกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่แนวทางการดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง อีกทั้ง IMF ยังแถลงว่า จะนำการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าสู่การวิเคราะห์และประเมินตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ IMF ยังห่วงกังวลอย่างมากต่อผลกระทบของเศรษฐกิจโลกจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่อาจจุดรั้งเศรษฐกิจโลก และทำให้เศรษฐกิจโลกใช้เวลาหลายปีในการฟื้นตัว โดยเสนอแนะให้แต่ละประเทศปฏิรูปเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ ดำเนินนโยบายการคลังมากกว่าการพึ่งพิงนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นเวลานานเนื่องจากนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายนานทำให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเงิน อย่างไรก็ตาม IMF ยังกังวลปัญหาภาวะหนี้ระดับสูงทั่วโลก รวมทั้งความตึงเครียดทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับประเทศคู่ค้า ตลอดจนความไม่แน่นอนของกรณีการออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) ว่า อาจเป็นภัยคุกคามต่อการเติบโตและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

ปี 2563 IMF ให้เงินช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกที่เผชิญผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ตั้งแต่ปลาย มี.ค.2563 ซึ่งประเทศสมาชิกทั้งหมดมีสิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่าน General Resources Account (GRA) ทั้งนี้ IMF จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแต่ละประเทศแตกต่างกันไปตามสถานะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ อาทิ IMF สนับสนุนเงินทุนให้กับประเทศรายได้ต่ำด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 จนถึง มี.ย.2564 ผ่าน Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT) และสนับสนุนเงินทุนให้ประเทศรายได้ต่ำที่ต้องการเงินทุนสำหรับปรับโครงสร้างดุลการชำระเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาการค้าสินค้าผันผวนรุนแรง การเกิดภัยธรรมชาติรุนแรง ตลอดจนเกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านแหล่งเงินทุน Rapid Financing Instrument (RFI) เป็นต้น ซึ่งจนถึงสิ้น ต.ค.2563 IMF ให้เงินช่วยเหลือประเทศสมาชิกเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ไปแล้วมูลค่า 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 1 ใน 4 ของขีดความสามารถในการช่วยเหลือประเทศสมาชิกของ IMF

IMF ยังร่วมกับธนาคารโลก (World Bank-WB) และกลุ่ม G 20 ในโครงการ (Debt Service Suspension Initiative-DSSI) เพื่อระงับการชำระหนี้ให้กับประเทศรายได้ต่ำที่ยืมเงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศไปจนถึง เม.ย.2564 เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ มีเวลาฟื้นฟูเศรษฐกิจจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยปัจจุบันมีประเทศที่ขอกู้เงินในโครงการ DSSI ทั้งหมด 44 ประเทศ จาก 73 ประเทศ ในกลุ่มรายได้ปานกลางถึงระดับล่าง (Lower-Middle Income Countries-LMICs) และประเทศรายได้ต่ำ (Low Income Countries-LICs) ที่มีสิทธิในการยื่นขอกู้เงิน ทั้งนี้ ประเทศส่วนใหญ่ที่ยื่นขอกู้เงินในโครงการ DSSI เป็นประเทศในทวีปแอฟริกา สำหรับอาเซียนมีเฉพาะเมียนมาประเทศเดียว

IMF และธนาคารโลกยังเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผ่อนปรนการชำระหนี้ต่อประเทศยากจนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เนื่องจากเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้ประเทศเหล่านี้มีทรัพยากร

และเงินทุนเพียงพอในการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และบรรเทาผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจได้ ซึ่ง IMF ยังได้เตือนกลุ่ม G 20 ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจรวมกันกว่าร้อยละ 80 ของเศรษฐกิจโลก ให้เพิ่มงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจให้สูงกว่าปัจจุบัน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ยังไม่มีแนวโน้มว่าจะคลี่คลาย และหากยุติการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงที่อัตราการว่างงานยังเพิ่มสูงขึ้น อาจทำให้เกิดการล้มละลายของภาคธุรกิจและครัวเรือนอย่างกว้างขวาง อีกทั้งจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนลำบากขึ้น และจะเป็นการฉุดรั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ นอกจากนี้ IMF ยังเรียกร้องให้สมาชิก G 20 เฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐฯ รัสเซีย อินเดีย ซาอุดีอาระเบีย ตุรกี และเม็กซิโก ให้ความช่วยเหลือคนจนและกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 รุนแรงกว่ากลุ่มอื่น ๆ รวมทั้งช่วยเหลือภาคธุรกิจให้สามารถรักษาระดับการจ้างงานให้ทรงตัวอยู่ได้

ทั้งนี้ รัฐบาลโมร็อกโก IMF และธนาคารโลก แกลงร่วมกันว่า จะเลื่อนการประชุมประจำปีของ IMF และธนาคารโลก ที่โมร็อกโก จาก ต.ค.2564 ไปเป็น ต.ค.2565 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และยังไม่มีความชัดเจนว่า IMF และธนาคารโลกจะจัดการประชุมประจำปีฤดูใบไม้ผลิ (Spring Meeting) ในปี 2564 แบบปกติหรือออนไลน์ อนึ่ง การประชุมประจำปีของ IMF และธนาคารโลก มักจัดติดต่อกันสองปี ที่สำนักงานใหญ่ของ IMF และธนาคารโลก ในวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ หลังจากนั้นจะจัดขึ้นในประเทศสมาชิก ในปีที่ 3 และจะมีผู้เข้าร่วมประมาณ 10,000 คน ทั้ง รมว.คลัง ผู้ว่าธนาคารกลาง ผู้บริหารระดับสูงจาก ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ตลอดจนสื่อมวลชนจากทั่วโลก

ข้อวิจารณ์ IMF

IMF ถูกวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานอย่างหนักว่า ไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยและกำลังเผชิญวิกฤตในการสนับสนุนการค้าเสรี โดยมีการเรียกร้อง IMF ให้ดำเนินงานที่เอื้อประโยชน์ให้ทุกประเทศอย่างเท่าเทียม เพราะเห็นว่าการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวของ IMF ขัดต่อหลักประชาธิปไตย และเน้นการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจะซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศให้รุนแรงขึ้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจโลกกำลังชะลอตัว อีกทั้ง ผอ.IMF ที่มาจากการเลือกตั้งมักถูกขึ้นนำโดยสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป โดยสหรัฐฯ มีสิทธิใช้อำนาจยับยั้ง (Veto) แต่เพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้ ยังวิจารณ์ว่า IMF เผชิญวิกฤตด้านการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนโลกาภิวัตน์และเศรษฐกิจการค้าเสรี เนื่องจากสงครามการค้าทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ และ IMF ล้มเหลวในการคาดการณ์ว่าจะเกิดสงครามการค้า

นอกจากนี้ องค์กรพัฒนาเอกชนกว่า 504 องค์กร ซึ่งรวมถึง Human Rights Watch (HRW) ออกแถลงการณ์เมื่อ ต.ค.2563 เรียกร้อง IMF ให้ทบทวนเงื่อนไขการให้เงินกู้เพื่อช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ จากผลกระทบของโรค COVID-19 ที่เน้นให้ประเทศที่ได้รับเงินกู้ดำเนินนโยบายรัดเข็มขัด (Austerity/ Fiscal Consolidation) ในช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว เนื่องจากองค์กรพัฒนาเอกชนห่วงกังวลว่า นโยบายรัดเข็มขัดจะฉุดรั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและการจ้างงาน ไม่ได้ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจดีขึ้น รวมถึงทำให้เกิดความยากจนและความเหลื่อมล้ำมากขึ้น เนื่องจากนโยบายรัดเข็มขัดจะลดทอนการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนด้านสุขภาพ

การคุ้มครองทางสังคม การศึกษา และเงินบำเหน็จบำนาญ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางของสังคมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง

ความสัมพันธ์กับไทย

ไทยสมัครเป็นสมาชิก IMF ลำดับที่ 44 เมื่อ 3 พ.ค.2492 ซึ่งไทยเคยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF ตามโครงการเงินกู้ Stand-by รวม 5 ครั้ง วงเงินรวม 4,431 ล้าน SDR (Special Drawing Right/ค่าเงินกลางของ IMF) โดยเมื่อปี 2521 กู้เงิน 45.25 ล้าน SDR ต่อมา ในช่วงที่ไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหลังวิกฤตน้ำมันครั้งที่ 2 ระหว่างปี 2524-2529 ได้กู้เงิน 3 ครั้ง รวม 1,486 ล้าน SDR และเมื่อ ส.ค.2540 ไทยกู้เงิน 2,900 ล้าน SDR ในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง อย่างไรก็ตาม ไทยสามารถชำระคืนเงินกู้จาก IMF ได้ทั้งหมด เมื่อ ก.ค.2546 ซึ่งเป็นการชำระคืนก่อนกำหนดถึง 2 ปี ทำให้ปัจจุบัน ไทยไม่มีภาระหนี้ค้างกับ IMF และถือเป็นการประกาศเอกราชทางเศรษฐกิจของไทย
